

Elina Munch Kulset

Norsk Instagram-poesi

En kvalitativ undersøkelse av hva instapoesi er

Bacheloroppgave i Nordisk Språk og Litteratur

Veileder: John Brumo

Juni 2021

Elina Munch Kulset

Norsk Instagram-poesi

En kvalitativ undersøkelse av hva instapoesi er

Bacheloroppgave i Nordisk Språk og Litteratur
Veileder: John Brumo
Juni 2021

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for språk og litteratur

Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

DEL 1 INNLEDNING	3
1.1 PROBLEMSTILLING	4
1.2 AVGRENSNING AV OPPGAVEN.....	4
1.3 OPPBYGGING AV OPPGAVEN	5
DEL 2 TEORI OG TIDLIGERE FORSKNING	5
2.1 BAKGRUNN.....	5
2.1.1 Instagram.....	6
2.1.2 Poesi + Instagram = Instapoesi.....	6
2.1.3 Poesi = tilfeldige linjeskift?	7
2.1.4 Konvergenskultur – Instagram som interaktiv litteraturplattform.....	8
2.1.5 Tidligere forskning på emnet.....	8
2.1.6 Instagrampoesi som digital litteratur.....	9
2.1.7 Nettpoesi?	10
2.2 ER DEN TRADISJONELLE LYRIKKEN I KRISE?	11
2.2.1 Norsk instapoesi	11
DEL 3 ANALYSE	11
3.1 BOK ELLER INSTAGRAM-KONTO	12
3.2.1 Instapoesi = ungdomspoesi?	13
3.3 DIGITAL MEDIEVERDEN	14
3.3.1 Ulemper ved å publisere på Instagram?	14
3.3.2 Reklame - Poesi - Selfie.....	15
3.4 KAN ALL INSTAPOESI KALLES POESI?.....	16
3.5 INNHOLDSMESSIG – HVA HANDLER INSTAPOESIEN OM?	17
3.5.1 Presentasjon av kontoene	17
3.6 HVA POESIEN HANDLER OM	18
3.6.1 Feelgood-poesi?	19
3.7 TEMA SOM GÅR IGJEN	19
3.7.1 Psykisk helse.....	20
3.7.2 Ensomhet	20
3.7.3 Død.....	20
3.7.4 Vennskap/forhold.....	21
3.8 INSTAPOESI SOM SJANGER	21
DEL 4 AVSLUTNING	22
BIBLIOGRAFI	24
VEDLEGG	27

DEL 1 Innledning

Vi befinner oss i år 2021. Corona-pandemien har herjet i ett år, og vi har for alvor fått skjønne hva den digitale hverdagen har å by på. Imellom pausene på zoom-møtet scroller man på Instagram. Bilde på bilde av nylagde middager, *selfies* og beseirede fjelltopper blas igjennom på *feeden*. Blant dem dukker det opp et bilde, med ikke noe annet motiv, enn et dikt skrevet på en nøytral bakgrunn. Lyrikk har funnet veien til Instagram.

Den tradisjonelle boken er bare én av mange plattformer hvor vi møter litteratur. Forfattere kan i dag velge å la bøker og blogginnlegg flettes om hverandre, for eksempel ved å publisere det på Instagram. På innholdsplan betyr dette at samtidens medier spiller en større rolle for litteraturen enn tidligere, da bilder, tekst og lyd inngår i nye relasjoner.

Instagram-poesi (heretter referert til som instapoesi) er et relativt nytt begrep innenfor vår tids litteratur. Dette er tekster, i all hovedsak lyrikk, som blir postet på det sosiale mediet og billedelingstjenesten Instagram. Instapoesi er derfor et godt eksempel på at lyrikk og poesi har utviklet seg fra den tradisjonelle tynne boken man kjøper i bokhandelen; det blir nå publisert gjennom bilder på en applikasjon/nettsted i stedet for gjennom et forlag.

Denne såkalte instapoesien har skapt debatt. Både BLA (Bokvennen Litterær Avis), Klassekampen og NRK har tatt opp og belyst dette temaet. Blant annet har psykolog, forfatter og poet Joanna Rzadkowska bidratt, og hun skriver at instapoesien krever en bedre debatt, da «hele denne debatten har begynt å handle om et slags «for eller mot» Instagram-poesi, der de aller fleste som uttaler seg er uvitende, uforstående og avvisende til fenomenet» (Rzadkowska, 2020). Camilla Holm, doktorgradsstipendiat i bibliotek- og informasjonsvitenskap, forsker for tiden på instapoesi, og stiller seg med samme utgangspunkt i debatten. Hun forteller at kritikken av instapoesi feiler når instapoesien blir vurdert av kritikere som fastholder på å anmelde instapoesi på samme måte som lyrikk utgitt som bok (Holm, 2020). Det er tydelig at det er delte meninger om instapoesien i det hele tatt er verdt noe som helst. Instapoesi er derfor et høyaktuelt tema å belyse, og jeg vil i denne oppgaven ta for meg ulike sider ved instapoesien.

Instagram er en populær plattform blant unge. En undersøkelse gjort av Ipsos viser at 74 prosent av nordmenn mellom 18-29 år hadde en bruker på Instagram i 2018 (Andreassen, 2019). Instapoesi er heller ikke et ukjent fenomen. Et kjapt søk etter #instapoesi i

applikasjonen gir meg over 91 000 bilder med denne emneknaggen. Dette er bilder av korte tekster som passer perfekt som bakgrunnsbildet på mobilen, datamaskinen eller nettbrettet. I skjæringspunktet mellom poesi og sosiale medier, finner jeg det interessant at man plutselig har en plattform med litteratur som appellerer for ungdom.

1.1 Problemstilling

Instapoesien åpner en ny arena for lyrikken, men fenomenet er fortsatt både omdiskutert og lite forstått. Derfor vil jeg i denne oppgaven simpelthen undersøke «Hva er instapoesi?». Dette spørsmålet finner jeg interessant, da det ikke er tidligere mye undersøkt, og derfor er aktuell å utforske mer. Det er heller ikke mangel på materiale å ta av, når det gjelder lyrikk publisert på Instagram. Det finnes nemlig mange kontoer som baserer seg på instapoesi. Når jeg undersøker dette fenomenet, tar jeg forbehold om at instapoesien som litterær sjanger vil være svært varierende. Jeg vil likevel forsøke å gi et overordnet svar på hovedspørsmålet, ved å gi eksempler og forklaringer på ulike fenomener ved instapoesien.

Mitt eget utgangspunkt for å svare på oppgaven, er at jeg gjennom flere år har fulgt en håndfull brukere som publiserer instapoesi. Jeg har inntrykk av at barn og unge bruker Instagram fordi det er fritt for «voksne», slik min egen generasjon en gang brukte Facebook som fristed. Det er derfor interessant å undersøke hvordan og hvorfor lyrikk har blitt så populært på en plattform som Instagram.

Fordi sosiale medier er i konstant utvikling, vil også instapoesien være i stadig forandring gjennom de neste årene. Instapoesien er et forholdsvis nytt fenomen og er tidligere lite undersøkt i vitenskapelige avhandlinger. Jeg vil derfor gi et øyeblikksbilde av hvordan instapoesien er akkurat nå. Dette er interessant, fordi man kan få et overblikk over nåtidssituasjonen for lyrikk på Instagram, og man kan bruke denne informasjonen for å kunne spore utviklingen senere.

1.2 Avgrensning av oppgaven

Min hypotese for problemstillingen, er at instapoesien har et stort potensiale. Hensikten med oppgaven er å gi et svar på hva instapoesi faktisk er, for å kunne redegjøre om lyrikken på Instagram egentlig kan kalles poesi, og hvilke muligheter det gir ved at lyrikk publiseres på Instagram. Dette er to forholdsvis store spørsmål å undersøke, og jeg ser meg derfor nødt til å avgrense oppgaven til å omfatte instapoesi skrevet på norsk. Jeg vil i tillegg velge ut

Instagram-kontoer til empirien som kun baserer seg på instapoesi *uten* bruk av bilder med andre motiver enn tekst. Dette fordi jeg vil fokusere på selve instapoesien, altså selve teksten som står på bildet, uten å måtte undersøke og ta forbehold om tematikken eller betydningen til eventuelle andre motiver i innlegget. Det er heldigvis flere kontoer på Instagram som benytter seg av kun av tekst på bildet i innlegget, så det å finne empiri vil ikke være noe problem.

1.3 Oppbygging av oppgaven

Denne oppgaven vil følgelig bestå av tre deler. Del to vil presentere teori og tidligere forskning. For å kunne undersøke instapoesien, ser jeg det nødvendig å gi en kort innføring i utviklingen fra bokmediet til sosiale medier, og hva Instagram faktisk er. Jeg vil deretter presentere noe teori bak sosiale medier-litteratur, ved å ta utgangspunkt i sammensmeltningen av litteratur og sosiale medier. Her vil jeg undersøke hvilke kriterier som må oppfylles for å kunne kalle noe poesi, samt se på tidligere forskning om emnet. Med dette vil jeg også komme inn på Instagram som medieplattform. I del tre vil jeg anvende teorien lagt fram i del to for å undersøke problemstillingen i oppgaven. Her vil jeg blant annet se på hvilke muligheter publisering på Instagram gir i forhold til å publisere i bokformat, og stille spørsmål ved instapoesiens rolle som poesi. Jeg vil deretter gå inn på hva instapoesien handler om, ved å presentere typiske tema gjennom konkrete eksempler. Til slutt vil jeg kort sette instapoesien opp mot modernismen, da det er relevant å sammenligne disse sjangerne, da de ligner hverandre på flere punkter. I del fire vil jeg gi et sammendrag av hva jeg har undersøkt i oppgaven, og forsøke å gi en kort konklusjon av hva jeg har funnet ut.

DEL 2 Teori og tidligere forskning

2.1 Bakgrunn

For å sette instapoesien inn i et bokhistorisk perspektiv, vil jeg starte med begynnelsen, og gi et lite innblikk i bokmediets utvikling mot digitale plattformer. Tradisjonelt sett har litteratur blitt forbundet med bokmediet. Det jeg her mener med bokmediet, er et medium som består av sider, som er sydd eller limt sammen, og som er holdt sammen og/eller beskyttet av et omslag av for eksempel tre, pergament eller lær. Sammenlignet med den tidligere papyrusrullen, var boken lettere å transportere og enklere å navigere seg i (Andersen T. , 2018, s. 8). Utviklingen siden den gang har vært enorm. På 1980-tallet utviklet Tim Berners-Lee og Robert Cailliau et dataprogram som kunne samle og videreføre informasjon gjennom datamaskinens «netword»; det vi i dag kaller internett (Hård & Jamison, 2013, s. 199). Slik

eksploerte muligheten for å spre informasjon, og med dette også litteratur. I dag blir stadig flere og flere bøker digitaliserte, og vår tids leser behøver ikke engang å gå ut av døren for å erverve seg litteratur; et hurtig søk på datamaskinen, og et antall internasjonale og nasjonale titler i forskjellige formater blir til rådighet (Andersen T. , 2018, s. 7).

Datamaskiner, smarttelefoner og nettbrett er innretninger som i dag tar stor plass i hverdagslivet. I tillegg til å tilby uante mengder informasjon, gir de nye muligheter for lesere og forfattere av litteratur (Andersen T. , 2018, s. 8). Forfattere kan på sin side, uavhengig av forlag, bokhandlere og andre mellomledd, publisere sine verker. Litteraturen kan nå opptre i form av digitale lydbøker, e-bøker, applikasjoner, samt i hybridformer som litterære dataspill. Lesere på den andre siden står fritt til å velge litteraturens form, og får også muligheten til å kommentere og diskutere verk med andre online (eventuelt med forfatteren/forlaget), samt engasjere i og produsere fanfiction (Andersen T. , 2018, s. 9). Dette betyr både at litteraturen er blitt mere tilgjengelig for alle, og at man som leser har større muligheter for å interagere med litteraturen. Jeg vil komme tilbake til hva dette har å si i den instapoetiske sammenhengen.

2.1.1 Instagram

Her passer det å fortelle kort hva Instagram faktisk er, for de som ikke allerede vet, slik at man enklere kan sette seg inn i hva som menes med instapoesi. (Facebook-eide) Instagram er en populær applikasjon og et mye brukt sosialt medium som ble lansert i 2010. På internasjonalt plan har plattformen over en milliard aktive brukere, av dem er omkring to og en halv million brukere nordmenn (Abrahamsen & Dvergdsdal, 2020). Instagram brukes for å publisere bilder og kortere videoer, legge på enkle «filter» eller effekter, og dele dem med andre brukere – gjerne ved bruk av *hashtags* (emneknagger) og *captions* (undertekster). Det er nettopp bruk av emneknaggen #instapoetry som er opphav til navnet *instapoesi*, denne både populære og omdiskuterte digitale lyriske undersjangeren. Man bruker denne emneknaggen i innleggene for å spre instapoesi-diktene, slik at de kommer opp når man søker etter for eksempel #instapoesi.

2.1.2 Poesi + Instagram = Instapoesi

Møtet mellom Instagram og poesi har blitt en populær form for lyrikk. Vi har allerede sett hva Instagram er, noe som er forholdsvis enkelt å forklare. Verre er det med poesi. Til daglig bruker vi gjerne «poesi» og «lyrikk» om hverandre, og selv om de framstår som synonyme, belyser de ulike aspekter ved sjangeren. Lyrikken virker til å legge mere vekt på det

musikalske og tonede ved den språklige kvaliteten. Poesien derimot er opptatt av det skapende, det følsomme og stemningsfulle (Janss & Refsum, 2017, s. 7) Kunne man brukt da «instalyrikk» i stedet? I og med at begrepet stammer fra det engelske begrepet *instapoetry*, har det derfor falt naturlig å kalle det instapoesi. I tillegg vil det tilsvarende ordet for «lyrikk» på engelsk være *lyrics*, noe som kanskje kan være misvisende, da dette oversettes til «tekst» og gjerne brukes om sangtekster. Et hovedpoeng ved instapoesien er nemlig at det er en særlig *skriftlig* sjanger, da den sjeldent leses opp. På norsk brukes begrepet «poesi» om alle former for litterær «laging», i følge Eirik Vassenden. Han framhever at vi historisk har brukt lyrikken som en spesiell form for kreativ språklaging, med innslag som går ut over det man finner i dagligtalen, f.eks. lek, bilder, og klanglige og sanglige kvaliteter (Vassenden, Lyrikk, 2018). Instapoesien skal vi se er en relativt bred sjanger innenfor lyrikk, da den nettopp kjennetegnes ved få gjennomgående lyriske oppsett eller kvaliteter. Det å kalle fenomenet for «instalyrikk» vil derfor virke misvisende, da man kan tenke at diktene inneholder en gjennomgående musikalitet. Derimot legger poesibegrepet vekt på de innholdsmessige kvalitetene ved sjangeren, det gir av disse grunnene mening at instapoesi heter nettopp *instapoesi*.

2.1.3 Poesi = tilfeldige linjeskift?

Christian Janss og Christian Refsum har gått nærmere inn på lyrikk og diktlesning, og de legger vekt på at linjedelingen er med på å skille mellom moderne lyrikk og tidligere diktning. Tidligere, da diktningen baserte seg på muntlige overleveringer, var den systematiske og rytmiske stiliseringen avgjørende for det musikalske og sangbare ved diktningen. De kaller dette for en mnemoteknisk funksjon, som vil si at det gjorde tekstene enklere å huske utenat, noe som var avgjørende for å overlevere kunnskap fra generasjon til generasjon (Janss & Refsum, 2017, s. 20). Et eksempel på dette er diktet «Voluspå», som tilhører den norrøne diktningen fra omkring 1100-tallet, som i stor grad har brukt musikalske rytme- og rim-tekniske gjentakelser for å kunne memoreres (Andersen P. T., 2018, s. 17). I moderne lyrikk har linjeskiftet derimot blitt brukt som et estetisk virkemiddel, den motiverte linjedelingen fungerer som et grafisk virkemiddel framfor musikalsk (Janss & Refsum, 2017, s. 20). Man kan likevel ikke redusere poesi til å bare være setninger med tilfeldige linjeskift. Jeg vil referere til forordet i *Lyrikkens liv. Innføring i diktlesning*, hvor Janss og Refsum forteller at:

«Som all annen kunst er lyrikk et arbeid med form. Noen ganger er formen gitt ved ytre eller faste rammer, andre ganger skaper diktet sin egen form. Diktet forholder seg alltid til en tradisjon, ofte til flere, men ikke alltid for å innfri dem. Hvert dikt er

forskjellig, og en god leser er den som på bakgrunn av kunnskap og følsomhet forsøker å anerkjenne det Peter Szondi kaller diktets ´monarkiske trekk´, dets karakter av å være en enestående hendelse»

(Janss & Refsum, 2017, s. 7)

Poesi er altså ikke bare tilfeldige linjeskift, men formen på diktet muliggjør derimot en meningsproduksjon som går ut over ordenes betydning alene. Man må derfor angripe hvert enkelt dikt med en passende tilnæringsmetode, for at diktet skal komme til sin rett. I denne oppgaven setter jeg her strek ved diskusjonen om dikt publisert på Instagram kan kalles poesi, og velger heretter å anerkjenne instapoesian for nettopp *poesi*.

2.1.4 Konvergenskultur – Instagram som interaktiv litteraturplattform

Litteratur og sosiale medier møtes altså i instapoesian. Dette kan vi knytte opp mot den amerikanske medieforskeren Henry Jenkins begrep; konvergenskultur. Han snakker her om en digital kultur hvor eldre og yngre medier møtes og nærmest smelter sammen til et nytt medium (Jenkins, 2006, s. 104). I denne såkalte konvergenskulturen står brukerdeltakelse som en avgjørende faktor. Med dette menes det at det har skjedd en utvikling fra den tidligere kommersielle massekulturen som hovedsakelig henvendte seg til den *konsumerende* mottakeren framfor den *deltakende* nettbrukeren (Jenkins, 2006, s. 20). Dette henger sammen med instapoesi, da instapoeten kan henvende seg til «følgerne» sine, og de kan igjen reagere ved å kommentere eller «like» innlegget. Vi snakker her om en interaktiv form for litteratur, da leserne kan interagere med forfatteren. Denne sammensmeltningen av litteratur og sosiale medier betyr samtidig at litteraturens muligheter for å utvikle mediet er større enn noen sinne. Den tradisjonelle boken er likevel langt fra forsvunnet, men litteraturen har nå muligheter til å utfolde seg og bevege seg mellom mediene (Andersen T. , 2018, s. 9).

Nå som vi har sett hva mediet som digital plattform har med litteraturen å gjøre, vil jeg gå nærmere inn på selve instapoesian. Hva er det som gjør at Instapoesian har blitt så populær, samtidig som det har skapt så stor debatt? Her vil jeg trekke inn relevant forskning på emnet, der vi skal få presentert forskjellige innfallsvinkler til fenomenet.

2.1.5 Tidligere forskning på emnet

Vi kan starte helt fra 350 år f.Kr. Den greske filosofen Aristoteles observerte kunst, og brukte begrepet *mimesis*, som i praksis betyr etterligninger: han betraktet kunsten som basert på

etterligninger, hvor man som mottaker kunne erkjenne og relatere til kunsten (Helland & Wærp, 2017, s. 55). Å trekke linjer mellom Instagram og Aristoteles er kanskje en vel lang tråd å trekke, men vi skal se at det likevel kanskje ikke er så underlig å sette dem opp mot hverandre. Instapoesi er populært nettopp fordi man som leser kan relatere til mye av det som blir omtalt i instapoesian. Instapoesi-innleggene har nemlig den fordel, at kunsten er umiddelbar. Det ligger dessuten i navnet Instagram, det er *instant*. Dette gjør at forfatterne kan publisere verk som er dagsaktuelle (til og med times- og minutsaktuelle). Jeg vil komme tilbake til hva dette gjør med poesian som publiseres her, men det er tydelig at forfatterne kan skrive og publisere det som leserne kan relatere seg til her og nå.

Aristoteles hadde derfor et godt poeng, da han hevdet at kunsten måtte være noe man som menneske kunne kjenne seg igjen i. Camilla Holm presiserer i denne sammenhengen at instapoesi i den offentlige diskursen blir oppfattet som noe som *må* være preget av en «feelgood»-følelse. Med dette legger hun vekt på at kritikerne må forholde seg til instapoesian som en publiseringsform og et format som åpner opp for å ta opp tema som kjønn, seksualitet og rasisme (Holm, 2020). Dette er derimot en upresis oppfattelse av fenomenet. Nettopp fordi denne formen for publisering av dikt muliggjør dagsaktualiteten i så stor grad, kan forfatteren publisere dikt om vanskelige temaer, som for eksempel Black Lives Matter-opptøyene (rasisme), Corona-pandemien (ensomhet, psykisk helse) og Pride-paraden (seksualitet, kjærlighet); temaer som engasjerer, provoserer og appellerer til leserne akkurat der og da. Så selv om disse diktene gjerne kan være ment som oppløftende, kan det likevel ikke utelukkende kalles for «feelgood»-diktning. Jeg vil senere vise at diktene som blir publisert på Instagram varierer i stemningsleie, og vise eksempler på dette.

2.1.6 Instagrampoesi som digital litteratur

Instapoesi dreier seg altså om lyrikk som blir laget og distribuert på Instagram. Vi snakker om en digital litteraturform, hvor poeten kan skrive verket direkte inn på det sosiale mediet fra mobilen sin. Professor på Institutt for engelsk og filmstudier ved Wilfrid Laurier University Eleanor Ty framhever flere aspekter på hvordan digital teknologi har påvirket og forandret litteraturen slik vi kjenner den. Hun legger spesifikt vekt på at forfatterne har tatt i bruk digitale verktøy for å produsere, distribuere og konsumere litteraturen. Her blir forståelsen av forfatter og forfatterskap utfordret og omdannet, da litteratur på sosiale medier medfører et potensiale for *deltakelse* (Ty, 2018, s. 213). Dette stemmer over ens med det vi tidligere har sett med konvergenskulturen, at brukerne interagerer med forfatteren og verket, og at de

dermed også kan være med på å avgjøre og lage innholdet som blir publisert. Om denne deltakelsen er med på å endre hierarkiet innen forfatterskapet er likevel usikkert, ifølge Ty, da det sosiale mediet først og fremst må ses på som sentrale *steder* man kan skrive, lese og publisere på (Ty, 2018, s. 214). Det er likevel interessant å ha i bakhodet, at Instagram-poetene er nødt til å forholde seg til følgerne sine når de skriver diktene. Det er nettopp antall likes og kommentarer som gir en indikasjon på hva et vellykket innlegg på Instagram er, da det både sier noe om leserantall, men også hvorvidt leserne likte diktet.

2.1.7 Nettpoesi?

Mens Ty legger vekt på det interaktive ved instapoesien, fokuserer ph.d. forsker i dansk og nordisk litteratur Louise Mønster på lyrikkens status i det 21. århundret, og særlig lyrikkens ankomst på internett. Hun forteller at poesien har overskredet rammene til den tradisjonelle boken i måten den uttrykker seg på, da de tekstuelle formene blir mindre «varige» og mere umiddelbare, da de opptrer gjennom kun et klikk på datamaskinen eller på mobilen (Mønster, 2016, s. 29). Denne såkalte «nettpoesien» forholder seg altså i stor grad til mediet det blir formidlet på. Jeg ser det her viktig å presisere at denne oppgaven tar utgangspunkt i poesi som oppstår på det sosiale mediet, og ikke *all* lyrikk på Instagram. Dette inkluderer altså ikke innsamlingskontoer som samler og publiserer lyrikk fra andre medium. Tilbake til den lyriske genres aktuelle status, presenterer Mønster et overordnet litteraturhistorisk perspektiv. Hun forteller at etter årtusenskiftet har oppfattelsen av lyrikk kommet kraftig under press, samtidig som at lyrikken har fått flere nye estetiske former å uttrykke seg gjennom. Forklaringen hun gir på dette er fire aspekter som påvirker lyrikkens status; medialisering, litterær kultur, publikasjonsformer og økt politisering (Mønster, 2016, s. 202). I forbindelse med instapoesien er det tydelig at det er det tredje aspektet som er relevant her. Hun beretter videre om at lyrikken i dag, i forhold til på 1980- og 1990-tallet, i langt høyere grad forholder seg til aktuelle problematikker om f.eks. klima, kapitalisme, forbrukersamfunn, maktforhold, rase, hudfarge, og kjønn. Her kan vi trekke linjer til Camilla Holms presisering om instapoesi som «feelgood»-litteratur. De aktuelle problematikkenes gjør at vi i stedet for en primært estetisk og eksistensielt orientert lyrikk, som fokuserer på det skrivende subjektet, har fått en lyrikk som er mere etisk, verdensvendt og subversiv (undergravende) (Mønster, 2016, s. 207). Satt på spissen betyr dette at instapoesien ikke har fokus på å være skjønn eller estetisk tilfredsstillende, men heller aktuell, provoserende og kanskje til og med politisk korrekt.

2.2 Er den tradisjonelle lyrikken i krise?

Innledningsvis fortalte jeg at instapoesien har skapt debatt, og det er delte meninger om instapoesiens tilhørighet i lyrikk-sja-ngerer. En av de som har tatt instapoesien i forsvar er forfatter og professor i nordisk litteratur ved Aalborg Universitet Peter Stein Larsen. Han hevder at samtidslyrikken møter mye motgang, da den framstilles som både «selvtillstrækkelig, patetisk, sakral, verdensfjern og kun optaget af skrifttematik» (Larsen, Kampen om lyrikken. Litteraturvidenskabelige refleksjoner over en genre, 2013, s. 326). Et eksempel på en slik litteraturkritikk er Frode Helmich Pedersens innlegg i BLA, hvor han erklærer at «...poesiens æra er over» (Poesi + kritikk = krise, 2020). Selv tar Larsen avstand fra dette, og forteller i hans bok *Poesiens ekspansion* at lyrikken, i motsetning til romanen, har «en eminent evne til at kunne interagere med andre genrer, kunstarter og medier. Lyrik er i dag allestedsnærværende, hvor man betrakter dens utallige manifestasjoner i form av f.eks. sanglyrik, slogans, performance og elektronisk formidlede tekstenheder» (Larsen, 2015, s. 20). Selv om det altså er delte meninger om lyrikkens (og instapoesiens) status i dag, må vi likevel erkjenne at instapoesien lever.

2.2.1 Norsk instapoesi

Når det konkret kommer til norsk instapoesi, finnes det som sagt generelt lite forskning på emnet. En av de få som har forsket på instapoesi på norsk, er Astrid Leiros Sandberg, som har levert masteroppgave ved Universitetet i Tromsø om instapoesiens potensiale i klasserommet. Hun har undersøkt om instapoesien kunne bidra til å øke skriveysten hos elever på ungdomstrinn og videregående trinn, og har samtidig forsøkt å skape engasjement og interesse for lyrikken. I avhandlingen har hun konkludert med at det *lønner seg* å bruke instapoesi i lyrikkundervisning, da det (1) gir oppmerksomhet til skjermttekster som er enkle og tilgjengelige (som igjen bidrar til digitale ferdigheter), og (2) kan utgjøre et litterært springbrett, da den aktuelle instapoesien kan skape interesse og nysgjerrighet for lyrikken for øvrig (Sandberg, 2020, s. 88). Blant de delte meningene om instapoesi og lyrikkens status, ser vi her at fenomenet kan ha positive sider ved lyrikkundervisning i skolen.

DEL 3 Analyse

Nå som jeg har gitt en oversikt over teoriene jeg vil anvende når jeg tar for meg instapoesien nærmere, vil jeg gå videre med selve analysen og besvarelsen av problemstillingen. Her vil jeg først forsøke å sammenligne publisering av instapoesi med publisering i bokformat. Deretter vil jeg se kort på hvordan unge forholder seg til instapoesi, og deretter presentere

fordeler og ulemper ved å publisere på plattformen Instagram. Til slutt vil jeg introdusere to Instagram-kontoer som baserer seg på å publisere instapoesi. Her kommer jeg til å trekke frem eksempeltekster fra forfatterne bak disse kontoene, for å gi et innblikk i hva instapoesi handler om, og med dette gi svar på hvorfor instapoesi har blitt både så populært, men også så omdiskutert.

3.1 Bok eller Instagram-konto

De mest innlysende forskjellene på å utgi dikt på Instagram framfor i bokform har vi allerede vært inne på. Instapoesien er umiddelbar og trenger ikke gå igjennom et forlag, noe som selvsagt betyr at den heller ikke gjennomgår noen form for «kvalitetssjekk» av forlagskonsulenter eller lignende. I tillegg er den på alle måter digital, noe som gjør den lett tilgjengelig til alle døgnets tider, uansett hvor man befinner seg (såfremt man har tilgang til en mobil). Diktene blir på Instagram ikke publisert som *ett verk*, slik de ville blitt utgitt samlet i en diktsamling, men heller som enkeltstående tekster. Dette gjør at hvert enkelt dikt kan omhandle nesten hva som helst, uten å måtte stå i sammenheng med andre dikt. Likevel kan instapoesi-kontoene ha en gjennomgående rød tråd om hva diktene omhandler, for eksempel som @poesistyrke, som i all hovedsak baserer seg på dikt om psykisk helse og å være sterk. Dette åpner for at diktene både kan formidle et gjennomgående budskap, og samtidig ha rom til å omhandle andre temaer, for eksempel for å vedlikeholde relevansen og interessen for diktene.

I tillegg vil jeg gjerne rette litt fokus mot at å publisere litteratur på Instagram, gjør forfatteren i noen grad anonym. Man trenger nemlig ikke å oppgi navnet sitt på kontoen man publiserer verkene sine på. Dette kan sammenlignes med å publisere en bok anonymt eller bak et pseudonym. Dette har vi sett flere eksempler på gjennom Norges litteraturhistorie, for eksempel i Camilla Collets forfatterskap. Ved dette kan man rette fokuset i større grad mot innholdet i teksten framfor forfatteren som person. Det ser likevel ikke ut som at forfatterne bak Instagram-kontoene jeg bruker i denne oppgaven har et ønske om å forholde seg anonyme. Derimot kan det tenkes at de ønsker publisitet og oppmerksomhet rundt diktene sine, og kanskje selve konseptet Instapoesi, ved å nettopp gi ut bok, som de begge har gjort. Dette kan gjøre dem mere anerkjente som forfattere, da, som vi har sett tidligere, det er delte meninger om Instapoesien og de litterære kvaliteter.

3.2 Litteraturen kommuniserer gjennom mediet

For nå å gå videre inn på selve litteraturen på Instagram, og ikke sammenligne det i den grad med bokmediet, kan jeg gå tilbake til det jeg tidligere skrev om konvergenskulturen. Noe som er spesielt med instapoesien er at den kan henvende seg til leseren igjennom mediet. Vi er tilbake til prinsippet bak konvergenskultur, som legger vekt på det interaktive ved litteraturformen; poeten kan henvende seg til følgerne sine, og de igjen kan gi respons ved å like eller kommentere innlegget. Den deltakende leseren kan gi tilbakemeldinger til forfatteren i større grad enn når verkene blir publisert i bokform. På den andre siden kan forfatteren bruke dette til sin fordel, siden han eller hun da vet når diktene blir lest; de blir lest når de scroller igjennom Instagram. Instapoesien blir med andre ord lest nærmest i forbifarten, slik at diktene er avhengig av å være korte og konsise, samt kreve leserens oppmerksomhet. Poeten kan dra nytte av dette ved å direkte henvende seg til leseren, noe vi ser eksempel på i Vedlegg 1. Her blir skillene mellom konsept og medium uklart. Hva kom først, ideen om diktet, eller mediet som kan formidle diktet? Diktene kan utnytte mediet det blir publisert på på et metafysisk plan, gjennom for eksempel å fortelle til den som scroller forbi dette innlegget, at «du er smellvakker» (Vedlegg 1).

3.2.1 Instapoesi = ungdomspoesi?

Instapoesien har en fordel som den tradisjonelle boken mangler; litteraturen utfolder seg på et medium hvor barn og ungdom allerede befinner seg. Det er ingen hemmelighet at lesing av digitale tekster tar stor plass i folks (og spesielt unges) hverdagsliv. Det som er interessant her, er at instapoesien har fått såpass stort engasjement, kanskje nettopp fordi den i den grad er tilgjengelig. Fordelen med å lese på Instagram, er jo at man gjerne befinner seg på appen i utgangspunktet, og allerede bruker mye tid på å scrolle igjennom innleggene. Hvis man skal trekke en generell linje mellom de 92 000 postene av instapoesi, noe jeg allerede har vært inne på, må det være at den er lett tilgjengelig. Instapoesien er på en plattform hvor innleggene både kan dukke opp som foreslåtte innlegg når man scroller nedover «feeden», men også en plattform hvor terskelen er lav for å kunne oppsøke denne litteratursjangeren. Og er dette en fordel for litteraturen? Så absolutt; den blir lest.

Dette var også noe Astrid Leiros Sandberg måtte konkludere med, da hun undersøkte instapoesien i klasserommet. Hun fant det nemlig nyttig å bruke instapoesi i undervisningssammenheng, og at det skapte engasjement og interesse for lyrikken for øvrig i arbeidet med instapoesi (Sandberg, 2020, s. 88). Etter å ha arbeidet med instapoesi, kunne

flere av elevene fortelle hvilken funksjon lyrikk har, og samtlige mente at lyrikken hadde en verdi. Sandberg konkluderte med at instapoesi kan bidra til «å utvikle skrivelyst og styrke elevenes forhold til lyrikk, på samme tid som man bygger litterær kompetanse sammen med elevene» (Sandberg, 2020, s. 89). Instapoesien virker derfor lovende som lyrikksjanger når det kan brukes for å tillegge verdi og aktualitet for barn og ungdommer i skolen.

3.3 Digital medie verden

Noe jeg så langt har unngått å ta opp i denne oppgaven, er konsekvensene av å lese på skjerm. Dette er et forskningsfelt som stadig utvikler seg, da lesing av digitale tekster er et forholdsvis nytt fenomen, og spesielt i skolesammenheng har potensielle problemer med dette blitt utforsket. Professor ved Institutt for lærerutdanning og skoleforskning på Universitetet i Oslo Marte Blikstad-Balas har forsket på hvordan lesing på skjerm skiller seg fra lesing i bøker. Hun legger vekt på at digital lesing krever en egen lesekomperanse, blant annet fordi digitale tekster er *multimodale*, altså ikke lengre bare tekst, men også bilder, emotikoner, video, lyd osv. (Blikstad-Balas, 2019, s. 53). Dette er forståelig, da alle som har erfaring av å lese tekster på internett, vet at det sjeldent bare er tekst som befinner seg på de sidene trykker seg inn på. Samtidig forteller Anne Mangen, professor ved lesesenteret ved Universitetet i Stavanger, at skjermlesing kan være en god inngangsport til lesing for barn og unge. Dette fordi det virker enklere og mere overkommelig å lese dette, noe som spesielt gjelder kortere tekster (Nyberg, 2020). Dette er altså veldig relevant når det gjelder Instapoesi, og gode nyheter for denne sjangeren. Det vi så langt kan konkludere med her, er at denne litteraturformen absolutt har fordeler av plattformen den publiseres på. Men det spørsmålet som dukker opp etter denne påstanden er jo selvfølgelig: finnes det noen ulemper?

3.3.1 Ulemper ved å publisere på Instagram?

Mens publisering på Instagram har flere fordeler, byr den også på begrensninger. Selv om at plattformen virker som et uforpliktende og åpent medium å publisere på i forhold til i en bok, er det visse grenser for publisering som mediet setter. Publiseringen på Instagram forutsetter for det første et kort format, det er svært begrenset hvor mye tekst man får plassert i et kvadratisk bilde. Det mediespesifikke ved Instagram-formatet er nemlig at det krever et *bilde* (Vassenden, En enda bedre debatt om instapoesien!?, 2020). Dette vil både kunne åpne for en fornyet kreativitet da man må kunne formulere seg heretter, men vil åpenbart by på utfordringer dersom man ikke behersker dette. I tillegg er medieformatet lagt opp som innlegg som publiseres der de nyeste ligger først, mens eldre innlegg havner nederst. Det blir nesten

som en nyhetsmelding, og dette legger opp til en annen lesestrategi. Det forutsettes i tillegg at leseren må lese mellom linjene på grunn av den ultrakorte teksten, og åpner samtidig for egne tolkninger av diktet ut i fra egne forutsetninger og erfaringer.

3.3.2 Reklame - Poesi - Selfie

Noe annet jeg vil stille spørsmål ved, er om litteraturen synes å miste sin verdi når den blir lest blant reklamer for joggesko og «selfies» av Sophie Elise. Instapoesi kan man jo ikke si har tatt overhånd på Instagram, og av denne grunn kan det tenkes at den lett blir usynlig i mengden innlegg om alt annet. Instapoesien publiseres jo gjerne på en nøytral bakgrunn, noe som framhever teksten på bildet. Men nettopp fordi den blir publisert på samme plattform som influencere publiserer sponsede innlegg for treningstøy, er det ikke rart at folk stiller seg kritiske til sjangeren. Hvis litteraturen blir noe man ufrivillig får opp på Instagram, og ikke en litterær sjanger man frivillig oppsøker, kan det tenkes at litteraturen reduseres i verdi framfor når det blir publisert som bok. Det er noe debatten synes å handle om, ikke bare instapoesiens litterære kvaliteter, men en kritikk mot selve mediet. I forbindelse med Victoria Dalsbergets utgivelse av *Du er nok*, ble litteraturkritiker og Aftenposten-anmelder Preben Jordal intervjuet om instapoesi: «Å mene at Instagram-poesi er god poesi, er det samme som i interiørverden å mene at å ha store bokstaver med «love» og «home» er fint», og peker videre på at man ikke kan anta en forfatter på grunn av antall følgere (Hirsti, Vedeler, & Hansen, 2021). Vi har sett at det er delte meninger om instapoesien, og dette kan tenkes å være noen av grunnene til at folk ikke anser instapoesi som «ordentlig» litteratur.

Med dette i tankene kan jeg komme tilbake til det jeg tidligere fortalte om Louise Mønsters teori. Hun la nemlig vekt på at lyrikk publisert på internett blir mer umiddelbar og mindre «varig», da de tekstuelle formene bare opptrer gjennom et tastetrykk på datamaskinen eller mobilen. Som sagt over publiseres litteraturen slik at den leses ovenfra med det nyeste først. Derfor kan tidligere innlegg havne langt ned på Instagram-kontoens side, og fort bli «glemt». Det synes unaturlig og kronglete å bla igjennom 1000 innlegg av instapoesi for å kunne lese fra begynnelsen, og så i kronologisk rekkefølge, slik man ville i bokformat. Litteraturen må derfor forholde seg til mediet det blir formidlet på, slik Mønster presiserer. Det er nok likevel bevisst for forfatterne bak disse instapoesi-kontoene, og de er sannsynligvis klar over hvilke muligheter og begrensninger dette byr på. Det at gamle dikt havner nederst på kontoene deres, åpner muligheten for å kunne publisere innlegget på nytt, om de for eksempel har fått flere nye følgere, og dermed nye, potensielle lesere som ikke har lest det konkrete diktet før.

3.4 Kan all instapoesi kalles poesi?

Nå hvor jeg har sett litt på hva instapoesi er, og presentert fordeler og ulemper ved å publisere på selve plattformen, kan jeg gå videre med å sammenligne instapoesi med en annen moderne litteraturform. Vi har allerede sett på hvordan poesi på Instagram skiller seg fra poesi utgitt i bokformat. Det som vekker videre interesse, er at instapoesien minner en del om «memes». En mem, på engelsk *meme*, er et kulturelt (gjerne humoristisk) uttrykk bestående av etterligning eller kopiering, i form av bilder eller videoer. En typisk mem kan altså være et bilde fra én kontekst, med en tekst påført bildet som lager en ny betydning av bildet. Internett er særlig gunstig for fremstilling, overføring og deling av memer, spesielt på forum, blogger og sosiale medier (Ervik, 2021). Memer og instapoesi har altså det til felles, at det (1) befinner seg på internett, gjerne på sosiale medier, og (2) er utformet som tekst på et bilde. Instapoesi minner altså mye om memer. Likevel har vi sett instapoesien fått en større status som litterær sjanger.

Med denne sammenligningen i tankene, kan jeg gå videre med å stille meg forholdsvis kritisk til noe av poesien som blir publisert som Instapoesi. På Instagram har jeg funnet en konto som kritiserer og nærmest latterliggjør instapoesi, nemlig @jegerpoet. Dette kan tyde på at flere stiller seg uforstående til instapoesi-trenden. Denne kontoen lager humor av instapoesi, og kan være verdt å sjekke ut dersom man vil sette instapoesien «på spissen». Jeg vil her komme med et eksempel på et dikt, som man kan spørre seg om blir for simpelt for å kunne kalle poesi. Diktet er i Vedlegg 2 «du er faen meg ei bra dame», og ble publisert på kvinnedagen 2021. Dette eksempelet minner kanskje mere om en mem enn poesi, da teksten i seg selv er svært kort. Poenget med memer er at man tillegger en ny, gjerne humoristisk betydning av en allerede etablert kontekst, og gir bildet en ny mening. Memer har mildt sagt større utbredning enn instapoesi, et kjapt google-søk etter «memes» gir nemlig over tre milliarder treff, sammenlignet med «instapoetry» som «bare» gir 366 000 treff.

Likevel, som jeg har vært inne på tidligere, er instapoesien som litterær sjanger svært bred og allsidig. Den forutsetter et vidt litteraturbegrep, hvor litteratur ikke bare forstås som en kunstform utfoldet i skrift, men også omfatter samspill mellom bilder, musikk og tekst. Så selv om at dette syv-ords innlegget ikke fyller de tradisjonelle kravene for å kunne kalles lyrikk, vil det kvalifiseres som instapoesi, da denne sjangeren er veldig bred. Her spiller nemlig konteksten en større rolle; siden det ble publisert på kvinnedagen tilegnes setningen en betydning, på samme måte som at få ord på en mem vil tillegge bildet en betydning. Dette er

også noe Peter Stein Larsen er inne på, når han forteller at fordi instapoesien som sjanger er vid og mangfoldig, så kan den utfordre og interagere med andre sjangrer, kunstformer og medier. Denne korte setningen kan kanskje ikke kvalifisere som poesi, men tilhører likevel kategorien instapoesi.

3.5 Innholdsmessig – hva handler instapoesien om?

Nå som jeg har undersøkt hvilke muligheter og begrensninger publisering på Instagram byr på, vil jeg gå videre med å se på hva instapoesien er innholdsmessig. Vi har sett at det byr på fordeler og ulemper ved å publisere på Instagram, og at instapoesien er en svært bred litterær sjanger. Sammenlignet med en diktsamling i bokform eller som en mem, har instapoesien andre litterære kvaliteter. Under vil jeg derfor undersøke hva instapoesien handler om, altså hvilke tema som tas opp. Dette er interessant å se på, nettopp fordi instapoesi har blitt så populært og omdiskutert, samt etter å ha sett på *fordelene* ved å publisere på Instagram, så kan man se på variasjonene og mulighetene av tematiske valg i instapoesien.

3.5.1 Presentasjon av kontoene

Her ser jeg det relevant å først presentere de instagramkontoene jeg vil bruke i oppgaven. Jeg har tidligere nevnt at jeg vil avgrense oppgaven til å omhandle norsk instapoesi, hvor innleggene kun består av tekst. Av denne grunn har jeg valgt ut to kontoer jeg vil trekke fram i analysen, da de både tilfredsstillere mine krav om norsk poesi uten bilder, men også har publisert mange innlegg med instapoesi, og har mange følgere på kontoene sine. I tillegg mener jeg at de er representative innenfor denne sjangeren, da de gir gode grunnlag for videre analyse og er blant de største og mest populære i fagfeltet. Omfanget av poesien instaforfatterne publiserer er såpass stort og når ut til såpass mange lesere, at man enkelt kan finne empiri, og vurdere dette opp imot antall følgere (les: potensielle lesere). Så først en liten presentasjon av disse forfatterne.

@enkel_poesi

Den ene kontoen jeg har valgt ut kaller seg for @enkel_poesi. Kontoen er drevet av 25 år gamle Victoria Dalsberget, og har i skrivende stund (mai 2021) over 47.000 følgere. Fra første innlegg i desember 2015 har kontoen vokst betraktelig. Hun har til nå publisert godt over 1000 innlegg, alle instapoetiske verk hun har skrevet selv, og til tross for at noen av diktene er publisert flere ganger på kontoen, er dette likevel et imponerende antall dikt.

@stjernekast

Den andre kontoen er @stjernekast, som ble opprettet i januar 2018, og drives av Janicke Langford. Hun kaller seg for skribent, observatør og hverdagspoet i instagram-bioen (det som står øverst på instagramkontoen, gjerne beskrivende for innholdet på eller personen bak kontoen). Til nå har kontoen over 41.000 følgere, og har publisert litt under 400 innlegg.

Andre kontoer som jeg ikke vil ha med i analysen, men som likevel er verdt å nevne, er @poesistyrke og instagramkontoen til låtskriver og artist @trygveskaug. Begge disse kontoene har publisert flere instapoesi-verk, men har av ulike grunner ikke møtt mine krav for oppgaven. Jeg vil likevel nevne dem her, for å framheve spekteret av instapoesien, og for å gi en anbefaling til videre lesning av instapoesi.

Noe som jeg finner interessant ved @stjernekast og @enkel_poesi, er at de begge har utgitt bok med utgangspunkt i diktene publisert på instagrambrukerne sine. @stjernekast lanserte boken sin høsten 2020 på sin egen hjemmeside stjernekast.no, mens @enkel_poesi nylig er blitt aktuell med diktsamlingen *du er nok*. Uten å gå nærmere inn på hvorfor de har valgt å utgi instagramdiktene i bokform, kan det tenkes at de har valgt å gjøre dette, nettopp for å enklere kunne bli anerkjent som «tradisjonelle» forfattere. Foreleser ved University of New England, Australia, Lila Paquet presiserer i hennes artikkel «Selfie-Help: The Multimodal Appeal of Instagram Poetry» at «Poets who type their work directly into social networking sites such as Instagram, perhaps from their smartphones, might be considered embarrassingly amateurish» (Paquet, 2019, s. 296). Det er tydelig at Instagram-poetene ikke har fått anerkjennelse som forfattere. Under vil jeg av denne grunn fortelle hva instapoesien gjerne handler om, for å understreke forskjellene mellom å utgi dikt som en diktsamling i bokform versus på Instagram.

3.6 Hva poesien handler om

Som vi har sett, mente Aristoteles allerede ca. 350 år f.Kr at kunst måtte være noe man kunne relatere seg til. Det er nettopp det jeg vil ta utgangspunkt i når jeg nedenfor vil vise konkrete eksempler på hva instapoesi-innlegg kan handle om. Vi skal se at mye av instapoesien er nettopp det, relaterbar og gjenkjennelig. Noe vi også har vært inne på, er at fordi instapoesi kan publiseres umiddelbart etter det er skrevet, kan innleggene handle om dagsaktuelle tema. Et godt eksempel på dette er Black Lives Matter protestene som skjedde i USA i forbindelse med arrestasjonen av George Floyd i mai 2020. Her ble et innlegg, vist i Vedlegg 3 publisert 2. juni, altså midt under opptøyene som foregikk i USA. «du kan ikke se svart/hvitt på en

verden som er regnbue» er igjen et svært kort innlegg, men her også på grunn av konteksten vil man skjønne det kompliserte budskapet som kun er beskrevet gjennom få ord. Black Lives Matter bevegelsen førte til mange innlegg på Instagram 2. juni 2020 for å vise støtte, blant annet ved å publisere et helt svart bilde med emneknaggen #blackouttuesday. Det var altså et svært aktuelt tema å skrive om, og hadde ikke kunne fått samme gjenkjennelsesfølelsen ved senere å publisert i en diktsamling i bokformat.

3.6.1 Feelgood-poesi?

Noe som videre må presiseres er at fordi instapoesien er relaterbar, behøver den ikke nødvendigvis å være «feelgood», slik Camilla holm forteller. Under corona-pandemien har sykdom, karantene og ensomhet vært hyppige tema i denne sjangeren. Disse kan ha til hensikt å virke oppløftende, men ikke direkte være ment for å være oppmuntrende eller velgjørende. Fordi vanskelige tema kan være utfordrende å sette ord på, virker disse diktene befriende og oppløftende fordi de setter nettopp setter ord på det. Et eksempel på dette er Vedlegg 4, som setter ord på hvordan livet er under en pandemi. Man må holde avstand til mennesker, og mange unge føler nok at de har livet litt på vent i denne perioden. Så det dette diktet forteller om at man blir «avstandforelska i livet», blir det nesten en idyllisk måte å formulere noe trist på.

Andre eksempler på dikt med tema som heller ikke virker oppløftende, er dikt med tema som provoserer og engasjerer. Disse kan selvfølgelig også være oppmuntrende, men det virker ikke som at dette er det de i all hovedsak vil formidle. For eksempel er diktet i Vedlegg 5 et dikt om kjærlighet relatert til homofobi. Her virker det heller som at det legges vekt på selve temaet, gjerne for å utfordre og engasjere. Det formidles et tydelig standpunkt om at det skal være greit for folk av samme kjønn å elske hverandre, fordi vi nettopp ikke har for mye av kjærlighet i en verden med krig og sult. Dette diktet ble publisert på valentinsdagen, og på en dag hvor man skal feire kjærligheten, valgte forfatteren her å sette fokus på å elske uavhengig av legning. Diktet fikk alene over 5700 likes, noe som tyder på at dette er et tema som både debatteres og engasjerer i samtiden.

3.7 Tema som går igjen

Instapoesien har ingen begrensninger for hva den kan handle om. Her vil jeg presentere noen av temaene som går igjen i sjangeren. Det er tydelig at disse temaene engasjerer, da disse diktene blir godt mottatt i form av kommentarer og likerklikk. Eksempelene jeg refererer til er

ment som et representativt utvalg av instapoesien, da disse både har imponerende antall likerklikk, men også omhandler tema som går igjen i sjangeren.

3.7.1 Psykisk helse

Psykisk helse er opplagt et populært tema i instapoesien. Veldig mange innlegg omhandler nettopp dette, det har til og med blitt laget egne poesi-kontoer som har dette temaet som hovedfokus, for eksempel som nevnt tidligere; @poesistyrke. Jeg kunne lagt ved mange eksempler på innlegg som har dette som hovedtema, så å velge ut et konkret innlegg var nesten umulig. I Vedlegg 6 og Vedlegg 7 har jeg vedlagt to dikt, det ene fra @stjernekast og det andre fra @enkel_poesi. Disse diktene tenker jeg er representative for instapoesi som omhandler psykisk helse, da de omhandler to sentrale aspekter ved temaet. I disse diktene blir temaet psykisk helse presentert fra ungdommens side, og fra de som ikke har mot til å si at de ikke har det bra. Igjen er dette sannsynligvis noe leserne kan kjenne seg igjen i, da disse to innleggene til sammen har fått over 4300 likes. I tillegg viser dette igjen at ungdom er hovedfokus i det som blir skrevet av instapoesi, når forfatteren av det ene innlegget henviser til dagens unge i innlegget.

3.7.2 Ensomhet

Relatert til psykisk helse og corona-pandemien stiller ensomhet som tema sterkt. @stjernekast publiserte et innlegg om hvor vanskelig det er å oppdage at andre føler seg ensomme, vist i Vedlegg 8. Her legger hun vekt på at ensomheten blir skjult av «alle de lagene med glanspapir», at det å være ensom blir et tabu å snakke om. Dette legger opp til et stikk mot medie verden, da folk har en tendens til å bare vise hvor bra livet er på sosiale media, og ikke snakke om de krevende eller ubehagelige temaene. Dette er kanskje også en av grunnene til at instapoesi nettopp har blitt så populært; fordi det skiller seg ut på en plattform hvor man vanligvis *ikke* publiserer innlegg om noe vanskelig. Ensomhet er klart noe som her har dominert under denne globale pandemien, og det virker befriende å lese noe som kan sette ord på dette.

3.7.3 Død

Noe som kanskje er ytterligere vanskelig å ta opp, er tema omkring død. I Vedlegg 9 og Vedlegg 10 har @enkelpoesi vist hvordan dikt om bortfall av mødre og fedre kan utforme seg. Disse ble publisert henholdsvis på morsdagen i 2019 og på farsdagen i 2018; dager hvor nettopp mødre og fedre blir hedret og feiret. Her har @enkelpoesi valgt å rette fokus mot de

som ikke lengre har en mamma og pappa fysisk til stede, men likevel bærer dem med seg i livet. I disse diktene blir et svært sår tema tatt opp, og lagt fram på en måte som retter fokus på at selv om noen er døde, så er de fortsatt (metaforisk) til stede over alt, bare ikke på samme måte som før. Disse diktene fikk hver for seg over to tusen likerklipp, noe som igjen tyder på at diktene har blitt godt likt av leserne, og er noe folk ikke bare kjenner seg igjen i, men kan finne trøst av å lese. Diktene er jo nettopp rettet mot de som ikke har en mamma eller pappa å feire disse dagene, og igjen er det fint å lese noe som setter ord på noe vanskelig.

3.7.4 Vennskap/forhold

På den andre siden har jeg funnet et annet stort gjennomgående tema, nemlig tema omkring vennskap og kjærlighetsforhold. I likhet med innlegg om psykisk helse var det vanskelig å velge ut eksempler på dikt om dette. Jeg ender opp med å vise dikt fra to sider av skalaen, et hvor fokuset er på dårlige vennskap- eller parforhold (Vedlegg 11), og et om godt vennskap (Vedlegg 12). (Begge diktene kan tolkes som både vennskap eller kjæresteforhold, så er mere ut ifra leserens forutsetninger hva som legges i det.) Poenget her er å vise at instapoesien ikke er en klisje-sjanger som kun tar opp lykkelige kjærlighetshistorier, men som også setter fokus på å ha «dårlige mennesker» i livet, og derfor å sette pris på de gode vennskapene man har. I diktet om den gode vennen som «backer meg i dumme valg og bærer meg når jeg er vektløs», blir vennen skildret som en person som ikke har valgt å forlate en, tross feile avgjørelser eller tunge dager; vennen blir satt pris på og takket fordi alle andre antagelig hadde sluppet taket for lengst. Personen blir i det andre diktet skildret som en som er for mye i sentrum. Du-personen står i fokus for alt, og alt kretser omkring han eller henne. Jeg-personen blir frigjort med en bil-metafor og har det mye bedre nå, fordi hen i det minste kommer seg fremover, og ikke bare rundt om du-personen. Det forteller altså både at det finnes folk som ikke er enkle å forholde seg til, samtidig som det skildrer en selvutvikling, hvor man kan se tilbake på en tid hvor man hadde det vanskelig, og nå har det bedre. Her kan temaet virke noe oppbrukt og til tider klisje, men kanskje nettopp derfor er slike dikt en stor del av instapoesien; det er klisje fordi folk flest kan kjenne seg igjen, uansett hvilke forutsetninger man har og hvilke tolkninger man iverksetter i diktet.

3.8 Instapoesi som sjanger

Instapoesien har altså et bredt spekter av tema som tas opp, og det er tydelig at det fanger interessen hos folk, gjerne unge. Det er til og med eksempler på folk som har fått tatovert disse diktene, noe som igjen er et tegn på at det faller i smak hos leserne. Det er tydelig at

instapoesi er en kunstform som uttrykker noe som mange kan relatere seg til (jf. Aristoteles), og som setter ord noe som ikke uttrykkes mange andre steder hvor ungdom ferdes. Som lyrikksjanger, har instapoesian en egenart som man ikke gjenkjenner andre steder. Man kunne lett feiltolket instapoesian, og plassert den inn som en forlengelse av modernismen. Modernistisk lyrikk kjennetegnes av additiv rytme og alternative formstrukturer (Andersen P. T., 2018, s. 337). Dette ser vi også er typisk for instapoesian, da de eksemplene vi har sett på også viser dikt uten rytme eller fast form. Men mens modernistisk tematikk er sterkt preget av industri, fremmedgjøring, teknologi og alienasjon, har vi jo sett at instapoesian nærmest tematiserer det stikk motsatte (Andersen P. T., 2018, s. 369). Instapoesian er derimot svært du-rettet og vil være noe folk vil kjenne seg igjen i og finne nærliggende. Diktene kan sies å rette fokus på det motsatte av fremmedgjøring, hva nå enn det kan kalles. Det må absolutt kalles poesi og lyrikk, men tross ikke-rytmiske verselinjer og ustrukturert form, vil det av denne grunn være en misforståelse å lese instapoesian i en modernistisk fortsettelse.

DEL 4 Avslutning

Instapoesi er en stadig omdiskutert litterær sjanger. Vi har sett at instapoesi har stått i både motvind og medvind hos kritikere og litteraturvitere, og det er både fordeler og ulemper med publisering på plattformen. Problemstillingen i denne oppgaven var å besvare hva instapoesi er og hvordan publisering på Instagram skiller seg fra publisering på bok. Gjennom problemstillingen ville jeg også undersøke hva instapoesi handler om, og hvorfor det har blitt så populært blant unge. Kort sagt kan man si at instapoesi er en svært bred litterær sjanger, men at det på tross av dette kan kvalifiseres som lyrikk og poesi. Den legger svært vekt på å være relaterbar og relevant for leserne, noe som gjenspeiles i temaene som tas opp.

Grunnen til at instapoesi har blitt så populært, henger antageligvis sammen med at den er en interaktiv form for litteratur, da leseren i større grad kan interagere med forfatteren.

Aristoteles fortalte i tillegg at kunst må være noe man som mottaker kan relatere til. Fordi instapoesian publiseres umiddelbart, åpnes nettopp mulighetene til å ta opp tema som er aktuelle der og da. Dette er uten tvil noe av grunnen til instapoesiens popularitet. Så selv om instapoesian ofte blir sett på noe som må være *feelgood*, stemmer dette altså ikke i alle tilfeller.

På tross av at det er blitt hevdet at «poesiens æra er over» har instapoesian festet seg som en digital litterær sjanger, som viser seg å appellere spesielt til ungdom. Den er til og med nyttig

i undervisningssammenheng. De instapoetene jeg har vektlagt i undersøkelsene, og som jeg har hentet eksempler fra, er prakteksemplarer på vellykket norsk instapoesi. De har mange følgere og får god respons på tekstene sine, til tross for (og kanskje fordi) de tar opp flere ulike tema som kan være vanskelige å ta opp på sosiale medier.

Instapoesi er åpenbart en populær litterær sjanger, og framtidsutsiktene for denne typen poesi er forholdsvis gode. Men fordi dagens sosiale medier er i konstant utvikling, vil nye plattformer stadig dukke opp. Dette kan igjen gi nye publiseringsalternativer for poesi. Instapoesi er allerede banebrytende i forhold til den tradisjonelle bokformen. Kanskje blir det neste nye populære fenomenet diktopplesning på Tiktok, eller kanskje et litterært diskusjonspanel på den nyetablerte applikasjonen Clubhouse? Det har vært interessant å undersøke instapoesiens litterære status i nåtiden, og det blir minst like spennende å følge utviklingen av litteratur på internett-plattformene i fremtiden.

Bibliografi

Abrahamsen, M. H. & Dvergsdal, H. (17.11.2020). Instagram. *Store Norske Leksikon*. Hentet 4. februar 2021 fra <https://snl.no/Instagram>

Andersen, P. T. (2018). *Norsk litteraturhistorie* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Andersen, T. et. al. 2018. Forord. I Andersen et. al. (red.), *Litteratur mellom medier*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, s. 7-18.

Andreassen, K. M. (18.01.2019). *Færre unge bruker Instagram og Snapchat*. Hentet 2. februar 2021 fra <https://nrkbeta.no/2019/01/18/faerre-unge-bruker-instagram-og-snapchat/>

Blikstad-Balas, M. (2019). *Literacy i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ervik, A. (23.03.2021). mem. *Store Norske Leksikon*. Hentet 27. mars 2021 fra <https://snl.no/mem>

Hård, M. & Jamison, A. (2013). *Hubris and Hybrids: A Cultural History of Technology and Science*. New York og London: Routledge – Taylor & Francis.

Helland, F. & Wærp, L. P. (2017). *å lese drama. Innføring i teori og analyse*. Oslo: Universitetsforlaget

Hirsti, K., Vedeler, L. M. & Hansen, A. J. (26.03.2021). Instagram-poesi på bestselgerlistene: - Som å publisere notatblokken. *NRK*. Hentet 28. mars 2021 fra https://www.nrk.no/kultur/instagram-poesi-pa-bestselgerlistene_-_som-a-publisere-notatblokken-1.15431218?fbclid=IwAR2VfaSK0F6tbaGCoU5vha2gP2dIPZUWdwpwMO1lccqN33fPX9wJKtACp7I

Holm, C. (19.02.2020). Alle disse instadiktene, ikke visste kritikerne at de var selve poesien. *BLA Bokvennen Litterær Avis*. Hentet fra <https://blabla.no/responsrommet/2020/02/alle-disse-instadiktene-ikke-visste-kritikerne-de-var-selve-poesien>

Janss, C. & Refsum, C. (2017). *Lyrikkens liv. Innføring i diktlesning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture. Where old and New Media Collide*. New York: New York University Press.

Larsen, P. S. (2013). Kampen om lyrikken. Litteraturvidenskabelige refleksjoner over en genre. *Edda*, vol. 113, s. 325-339.

Larsen, P. S. (2015). *Poesiens Ekspansjon*. Hellerup: Spring Forlaget.

Mønster, L. (2016). *Ny nordisk. Lyrik i det 21. århundrede*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

Nyberg, E. (22.10.2021). *Hva er best – lesing på skjerm eller papir?* Hentet 4. april 2021 fra <https://forskning.no/barn-og-ungdom-boker-partner/hva-er-best--lesing-pa-skjerm-eller-papir/1749687>

Paquet, L. (04.2019). Selfie-Help: The Multimodal Appeal of Instagram Poetry. *The Journal of Popular Culture*, 52 (2), s. 296-314.

Pedersen, F. H. (15.01.2020). Poesi + kritikk = krise. *BLA Bokvennen Litterær Avis*. Hentet fra <https://blabla.no/metakritikk/2020/01/poesi-kritikk-krise>

Rzadkowska, J. (26.02.2020). Vi trenger en bedre debatt om «instapoesi». *BLA Bokvennen Litterær Avis*. Hentet 2. februar 2021 fra <https://blabla.no/responsrommet/2020/02/vi-trenger-en-bedre-debatt-om-instapoesi>

Sandberg, A. L. (2020). *Instapoesiens potensiale i klasserommet*. [Masteroppgave].
Univeristetet i Tromsø.

Ty, E. (2018). Teaching Literatures in the Age of Digital Media. *Canadian Review of Comparative Literature/ Revue Canadienne de Littérature Comparée*, vol. 45, nr. 2, s. 213-221.

Vassenden, E. (2018). Lyrikk. I Gullestad, A. M. et. al. (red.), *Dei litterære sjangrane. Ei innføring*, s. 129-181. Oslo: Det Norske Samlaget.

Vassenden, E. (02.03.2020). En enda bedre debatt om instapoesien!? *BLA Bokvennen Litterær Avis*. Hentet 07.03.2021 fra <https://blabla.no/responsrommet/2020/02/en-enda-bedre-debatt-om-instapoesien>

Vedlegg

VEDLEGG 1

enkel_poesi • Følger

kjære deg som
scroller forbi dette:
du er smellvakker og
magisk du er
bedre enn
du vet

(v.d/@enkel_poesi)

3 067 likerklipp

enkel_poesi ❤️

...

(boken min kan forhåndsbestilles ❤️ link i bio)

Vis alle 76 kommentarene

[Redacted comment] ❤️

[Redacted comment] ❤️ ❤️

2. januar • Se oversettelse

VEDLEGG 2

enkel_poesi

du er faen meg ei bra dame

(v.d) / @enkel_poesi

Likt av [Redacted] og 7 377 andre

enkel_poesi 🍷💕👊 tagg ei som fortjener å høre det!

#kvinnedagen

[I dag er aller siste mulighet for forhåndsbestilling... mer

Vis alle 2 466 kommentarene

[Redacted comment] ❤️

[Redacted comment] ❤️

8. mars • Se oversettelse

VEDLEGG 3

enkel_poesi

du kan ikke se svart/hvitt
på en verden som er regnbue

(v.d) / @enkel_poesi

Likt av [redacted] og 2 393 andre

enkel_poesi 🙌💙💜💖💛👊

Vis alle 13 kommentarene

2. juni 2020

VEDLEGG 4

STJERNEKAST
Innlegg

stjernekast

For det er jo
det Korona gjør -
at du blir så himla
avstandsforelska
i livet.

@stjernekast

Likt av [redacted] og 2 958 andre

stjernekast #renpoesi #dikt #lyrikk #poesi #norskpoesi
#dikter #digt #digte #lyrik #tanker #ord #livet #tekst
#savn #kjærighet #sitat #citat #norskedik... mer

Vis alle 42 kommentarene

[redacted] Så utrolig sant! 🥰

[redacted] ❤️

23. januar · Se oversettelse

VEDLEGG 5

enkel_poesi

...

folk dør av sult og skytes i krig
 og her sitter du og furter
 over at jente kysser jente
 og gutt kysser gutt
 som om kjærlighet
 er noe vi har nok av

(v.d) / @enkel_poesi

Likt av [redacted] og 5 776 andre

enkel_poesi Happy Valentines ❤️

(minner om at boken min kan forhåndsbestilles ❤️
 lenke i bio)

Vis alle 225 kommentarene

enkel_poesi 🙌🙌🙌

enkel_poesi ❤️❤️

14. februar · Se oversettelse

VEDLEGG 6

stjernekest · Følger

...

Når du sier du
 har det bra og
 ingen tar seg
 bryet med å
 dobbeltsjekke
 om du juger.

@stjernekest

3 003 likerklipp

stjernekest #renpoesi #dikt #lyrikk #poesi #norskpoesi
 #dikter #digt #digte #lyrik #tanker #ord #livet #tekst
 #savn #kjærlighet #sitat #citat #norskedikt... mer

Vis alle 28 kommentarene

[redacted] Da må man sørge for at man er den
 som dobbeltsjekker selv i allefall ❤️[redacted] Du skriver så utrolig bra og fint, men
 samtidig så sårt..ordene dine treffer ❤️

VEDLEGG 7

enkel_poesi • Følger

de sier at dagens unge
tenker for mye på seg selv
syns synd på seg selv
unnskylder seg selv
hei stopp vent litt
det betyr ikke
at vi ikke
jobber for endring
det betyr at vi tar
PSYKISK HELSE
på alvor
og dét er kanskje
på tide

(v.d) / @enkel_poesi

1 336 likerklipp

Vis alle 7 kommentarene

8. oktober 2019

VEDLEGG 8

stjernekest • Følger

Er bare det at
det er så vrient
å få øye på
hverandres ensomhet
når vi pakker dem
så flott inn
i alle de lagene
med glanspapir.

@stjernekest

2 276 likerklipp

stjernekest #renpoesi #dikt #lyrikk #poesi #norskpoesi
#dikter #digt #digte #lyrik #tanker #ord #livet #tekst
#savn #kjærlighet #sitat #citat #norskedik... mer

Vis alle 29 kommentarene

1. februar · Se oversettelse

VEDLEGG 9

enkel_poesi • Følger

...

er det ikke rart
hvordan en mamma
i himmelen
er en mamma
over alt
i solstrålene om
sommeren
i regndråpene
om høsten
i stjernene om
kvelden
og i hjertet
døgnet rundt

(v.d) / @enkel_poesi

2 157 likerklipp

enkel_poesi hvis du trenger denne i dag ❤️

Vis alle 82 kommentarene

enkel_poesi Absolutt! Så hyggelig at du vil det ❤️

[Redacted] ❤️

10. februar 2019 · Se oversettelse

VEDLEGG 10

enkel_poesi • Følger

...

er det ikke rart
hvordan en pappa i
himmelen
er en pappa
over alt
i solstrålene om
sommeren
i regndråpene
om høsten
i stjernene om kvelden
og i hjertet
døgnet rundt

(v.d) / @enkel_poesi

2 134 likerklipp

enkel_poesi ❤️

Vis alle 82 kommentarene

[Redacted]

[Redacted] Takk 💙

11. november 2018

VEDLEGG 11

enkel_poesi • Følger

...

du var liksom
i midten av rundkjøringa du
og alt handlet om
å kretse rundt deg
bevege seg omkring
deg
i sirkler
fordi du var så viktig
og i sentrum av alt
men så
blinket jeg meg ut
og tok av til høyre
og bare så du vet det
så er det
bedre her
for nå kommer jeg meg
i det minste
frem

(v.d) / @enkel_poesi

1 711 likerklipp

Vis alle 54 kommentarene

██████████ Blinksudd!!

13. mars 2017

VEDLEGG 12

enkel_poesi • Følger

...

takk for at du er
den som orker
å høre meg fortelle
de samme greiene
igjen og igjen
for at du backer meg
i dumme valg
og bærer meg
når jeg er vektløs
eller tung
takk for at du er
den vennen som
fortsatt holder meg
fast i hånda
der alle andre
hadde sluppet

for lengst

(v.d/@enkel_poesi)

3 254 likerklipp

Vis alle 256 kommentarene

██████████ alltid ❤️

██████████ ❤️

1. november 2020

